

การแลกเปลี่ยนศิลปินแอสเอเซีย ครั้งที่ 1

1st SE Asia Performance Artists Exchange

ศิลปินจาก 6 ประเทศ จากภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ จำนวน 12 คน ุฒชนกันที่จังหวัดน่าน

ณ เอือนแม่คำแปง ศูนย์แลกเปลี่ยนศิลปินนานาชาติ เกาสวรรค์
บ้านน้ำครกใหม่ ตำบลกองควาย อำเภอเมือง จังหวัดน่าน เป็นเวลา 5 วัน โดยจะแบ่งการประชุมออกเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1

แลกเปลี่ยนกับ เครือข่ายอัครเมืองน่าน และศิลปินน่าน

เครือข่ายมูลนิธิอัครเมืองน่าน เป็นการรวมตัวกันของชาวบ้าน ปัญญาชนพื้นบ้าน พระสงฆ์ และผู้นำชุมชนท้องถิ่น ค้นพบถึงความเป็น ที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง วิถีชีวิตและเกษตรกรรม ทั้งหมดใหม่ ให้มีส่วนกำหนดราคาสินค้าในตลาดได้ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนวิถีวัฒนธรรม ให้มีความสอดคล้องกับวิถีเกษตรธรรมชาติ

ชาวเมืองน่านมีความภูมิใจ ในทำนองเพลงขอล่องน่าน ลายผ้าไหม และจิตรกรรมฝาผนัง มีมือนานบัวผันที่วัดภูมินทร์ และวัดหนองบัว เป็นต้นคำรับสกลช่างเมืองน่าน พ่อครูเพลง คือผู้สืบทอด ท่วงทำนองเพลง ช่างท่อน ช่างกลองปวง ทำนองกลองแห่เรือ ฯลฯ สลาคือช่างสถาปัตยกรรม งานวาดสี ศิลปินผู้มาเยือน จะได้พบปะแลกเปลี่ยนกับศิลปินพื้นบ้านชั้นครู และรวมทั้ง อ.วินัย ปราบริปู จิตรกรร่วมสมัย ที่ก่อตั้งหอศิลป์น่าน ตลอดจนงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน และผู้เชี่ยวชาญ ศิลปวัฒนธรรมชาวน่าน

ช่วงที่ 2

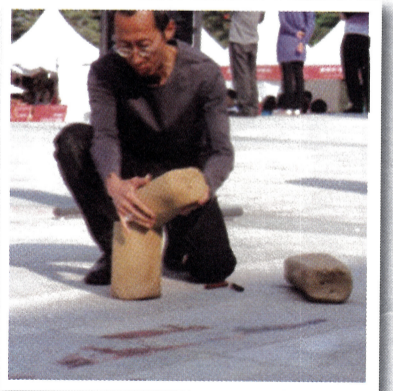
งานชุมนุมศิลปิน ที่บ้านน้ำครกใหม่ ต.กองควาย อ.เมือง จ.น่าน

การที่ศิลปินที่มาในโครงการได้ใช้เวลาร่วมกัน ในศูนย์แลกเปลี่ยนท่ามกลางบรรยากาศชนบท สวันาลัย ชีวิตที่บ้าน การพบปะ กับชาวสวน ชาวนา เพื่อจะได้ทดลองสร้างงาน ในพื้นที่ใหม่ ด้วย แรงบันดาลใจใหม่ จะเป็นเวลาที่นำดินแดน โดยเฉพะอย่างยิ่งการจัดงานแลกเปลี่ยนในคืนวันสุดท้าย ของการแลกเปลี่ยน ที่ศิลปินผู้มาเยือนกับศิลปินน่าน ทั้งร่วมสมัยและดั้งเดิม จะได้มาร่วมแสดง และ ทานอาหารร่วมกัน ศิลปินผู้มาเยือนจะสร้างผลงานสดๆ แลกเปลี่ยนกับศิลปินชั้นครูของเมืองน่านจะ แสดงประชันกัน

1 Lee Wen / ลี เวิน, สิงคโปร์

ลี เวิน ศิลปินนานาชาติชาวสิงคโปร์ ผลงานของเขามักจะ ตั้งคำถามกับสถานะของสังคมโดยเฉพาะในสิงคโปร์ เขาเป็นที่รู้จัก ในผลงานชุด คนสีเหลือง ที่เขาทำร่างกายของตัวเองสีเหลือง เพื่อเน้น ให้เห็นอัตลักษณ์และเป็นเชิงเสียดสีอัตลักษณ์ ของผู้คนในสิงคโปร์ เขาเป็นสมาชิกคนสำคัญของกลุ่ม หมู่บ้านศิลปินในสิงคโปร์ และ คณะศิลปินแสดงสดนานาชาติแบล็กมาร์เก็ต ในปี 2546 ลี เวิน เป็นผู้นำในการก่อตั้งเทศกาลศิลปะแสดงสด "Future of Imagination - อนาคตของจินตนาการ" ที่เป็นเทศกาลประจำปี ที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งในทวีปเอเชีย ลี เวินสอนศิลปะและดนตรีแห่งโตเกียว, และสอน ปฏิบัติการ ที่มหาวิทยาลัยฮานอย มหาวิทยาลัยอัลสตอร์ ประเทศอังกฤษ, มหาวิทยาลัยแห่งมหานครเม็กซิโก เม็กซิโก, และ มหาวิทยาลัยบุงมาซิง กรุงโตเกียว ในปี 2548 ลี เวินได้รับรางวัลเกียรติยศทางวัฒนธรรม แห่งชาติสิงคโปร์ ด้านการพัฒนาศิลปะร่วมสมัย (เทียบเท่ากับศิลปินแห่งชาติของประเทศไทย)

Lee Wen is a Singaporean performance artist on social identity themes, and best known for his Yellow Man performances. Painting his own body with bright yellow poster paint, he expresses an exaggerated symbol of his ethnic identity as a citizen of Singapore. He is also a member of The Artists Village (TAV), and part of the International Black Market performance collective. In 2003, Lee spearheaded the Future of Imagination international performance art festival which one of the best art festival in Asia.

Lee also taught art at Tokyo National University of Fine Arts and Music, taught workshops at Hanoi University of Fine Arts, University of Ulster, UK, Universidad Autónoma Metropolitana, Mexico City, and Musashino Art University, Tokyo. On 21 October 2005, Lee Wen was presented with the highest cultural award, the Cultural Medallion for his immense contributions to the development of local contemporary art.

2 Zoncy / ซอน ซี, เมียนมาร์

เกิดในปี 1987 สำเร็จปริญญาตรีทางด้าน คอมพิวเตอร์ที่เมืองย่างกุ้งในปี 2007 เธอเรียนศิลปะ กับ Daw New New Yi ระหว่างปี 2003 - 2007, เข้าร่วมกลุ่ม Zero modern & contemporary art ในปี 2008 เริ่มต้นทำงานศิลปะแสดงสดหลังจากเข้าร่วม workshop NIPAF09 ที่ประเทศญี่ปุ่น เธอเป็นหนึ่งใน ศิลปินหญิงรุ่นใหม่ของพม่าที่นำจับตามอง ด้วยมุมมอง ของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการก้าวไปข้างหน้าหวังให้สังคมที่ เธออาศัยอยู่ทัดเทียมกับนานาประเทศ ซอนซีเคยเข้าร่วมเทศกาลเอเชียโตเกียวมาแล้วครั้งหนึ่งก่อนจะได้รับ เชิญไปร่วมเทศกาลยังประเทศเยอรมัน, อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์

Zoncy Phyu was born in 1987, she graduated computer science in Yangon in 2007, and study art with Daw New New Yi from 2003-2007. After graduation she joins Zero Modern and Contemporary Art, and began to perform her own art, after participate in NIPAF 09 Workshop in Japan. She is an upcoming young women performance artist, with new generation ambition that Burma must be living up to be an equal nation with other nations in the world. Zoncy was invited to Asiatopia 10/2008, and has been perform in Germany, Indonesia and the Philippines.

3 Rachel Saraswati/ราเชล ซาราซวตี, อินโดนีเซีย

Photos: Doli. Courtesy: Perfurbance Festival

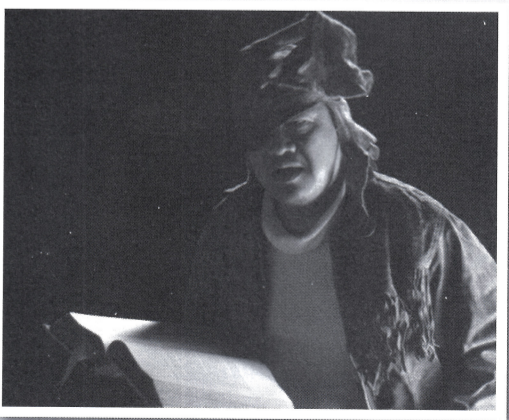
ราเชล ซาราซวตี โอคอนโนกิ เป็น คนยอกซาร์กาตาแต่กำเนิด เธอเป็นผู้อ่านวอยการที่ ศูนย์วัฒนธรรม อูตัน ปายัน และดำเนินกิจการ ออก ซิน ฟรี เบียร์ การ์เด็นแอนด์คิทเช่น เธอหลงใหล ในการค้นหาและสร้างสรรค์เสียงในขณะทำการแสดง สด เธอเชื่อว่าความไม่สมบูรณ์แบบคือความสมบูรณ์ แบบในตัวของมันเอง นอกจากนี้ราเชลยังเป็นสมาชิก ของ Performance Klub ชมรมศิลปะแสดงสดที่นำ โดย ฮิวาน วิโจโน และได้เข้าร่วมทำการแสดงสดใน เทศกาลศิลปะแสดงสดมาแล้วหลายประเทศเช่น ไทย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

Rachel Saraswati O'Donoghue, born on 4th February 1977 in Yogyakarta. She works at Hutan Pangan Cultural centre as the director and currently also runs Oxen Free beer garden and kitchen as both director and finance manager. She loves to explore her voice to creates sounds while performing. She believes that imperfection is the perfection itself. She joined Performance Klub for nearly 3 years and resigned after the 3rd festival.

4 Victor Emmanuel Carmelo D. Nadera, Jr /วิคเตอร์ เอมมานูเอล คาร์เมลโล ดี. นาดรา, จูเนียร์, ฟิลิปปินส์

วิคเตอร์ เอมมานูเอล คาร์เมลโล ดี. นาดรา, จูเนียร์ หรือ วิม นาดรา "บิดาแห่งกวีแสดงสด ของ ฟิลิปปินส์" เป็นนักเขียน กวี ที่มีชื่อเสียงของฟิลิปปินส์ และใช้พื้นฐานกวี ในการสร้างงานศิลปะ เขาได้รับรางวัล เกียรติยศมากมาย ทั้งจากงานเขียน หนังสือ และศิลปะ วิม มีกิจกรรมทางสังคมที่เรียกว่า "กวีรักษา - Poetry Therapy" ตั้งแต่ปี 2539 จนถึงบัดนี้ เขายังสอนกวี ที่มูลนิธิบันได (Stairway Foundation) ที่เมือง มินโดโร ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สมาคมศิลปินธรรมในต่าง กวีแสดงสด ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำกวีรักษา ใน สถาบันฟื้นฟูสุขภาพ และกับกลุ่มผู้ติดเชื่อเอชไอวี บาเซย์ ลินแกป

Victor Emmanuel Carmelo D. Nadera, Jr. is well respect as "father of performance poetry in the Philippines," he is an award winning poet, fictionist, playwright, and essayist. Since 1996 up to now, he gives poetry workshops at the Stairway Foundation in Puerto Galera, Mindoro for their National Commission for Culture and the Arts-funded performance poetry production (2001) after conducting poetry therapy sessions at the National Bureau of Investigation Treatment and Rehabilitation Center as well as with Persons With AIDS at the Bahay Lingap of the San Lazaro Hospital.

5 Satoko Lee / ซาโตโก ลี, ญี่ปุ่น

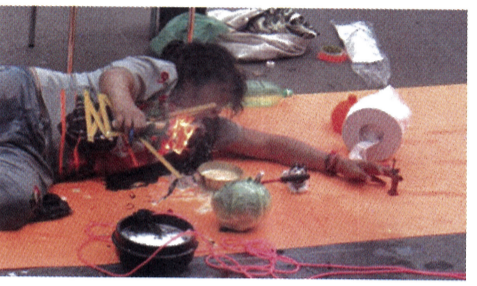
เริ่มชีวิตศิลปะด้วยประติมากรรม และได้เข้าร่วมการประชุม ประติมากรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติหลายครั้งตั้งแต่ปี 2528 แต่เริ่มนำประติมากรรมมาสู่การมีส่วนร่วมของสาธารณชนในปี 2534 ต่อมาในปี 2535 ก็เริ่มงานแสดงสด ในปี 2540 ซาโตโก สร้างงาน instal-action เพื่ออุทิศให้กับชาวญี่ปุ่นอพยพเข้ามาอยู่ในเม็กซิโก เธอพบกับ ลี เวิน ในปี 2542 และเมื่อ โมกุเน บุตรชายคลอด ซาโตโก เริ่มจริงจังในงานด้าน ชีวิตธรรมดา ด้วยการทำห้องปฏิบัติการชีวิต ธรรมดาให้กับเด็ก "มนุษย์มาจากโลก" ในปี 2549 และ "ขยะคืออาหาร ของโลก" ในปี 2550 นอกจากนี้เธอยังทำการรวบรวมรายชื่อของพืช ผัก หญ้า ที่เติบโตตามธรรมชาติในบริเวณหมู่บ้านเธอ

A sculptor by train, participated in many international and national sculpture symposium since 1985. She began to do public participation work in 1991 and then performance in 1992. In 1997 she did an instal-action about Japanese migrants in Mexico. She met Lee Wen in 1994 and since 1999 when Makun their son was born, she emphasis her activities in organic living, by organize work shop with children "Human being is made of the earth" in 2006, "Gabbage is the food for Earth", in 2007. Besides she has been research on name of plants in her surrounding neighbourhood.

6 ไพศาล เปลี่ยนบางช้าง / Paisan Plienbangchang, ประเทศไทย

ไพศาลสร้างงานในหลากหลายรูปแบบ ทั้งจิตรกรรม ศิลปะจัดวาง เขียนหนังสือ มีผลงานแสดงอันดับแก้ว หน้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นผู้ก่อตั้ง เลย์ ดาว โปรเจกต์ เสนอเรื่องเกี่ยวกับความรัก และสันติภาพ เพื่อต่อต้านสงครามในทุกรูปแบบ รวมไปถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและความยุติธรรมที่ มนุษย์กระทำต่อกัน

Paisan Plienbangchang, one of the most welknown Thai performance artists, though he also makes painting, installation and a writer. He helped found a Lay Down Project, which concern about peace and love and against all form of violence and war, as well as all injustice in society.

7 จิตติมา ผลเสวก / Jittima Phosawake, ประเทศไทย

นักเขียนผู้บันทึกการเดินทางสัมผัสชีวิตผู้คนและปัจจุบันทำ สารคดีเชิงวิจัยเรื่องข้าวในวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง จิตติมาสร้างผลงาน แสดงสด ตั้งแต่ 1995 ผลงานของเธอส่วนใหญ่มีนำเสนอเรื่องของสิทธิ มนุษยชนและสิทธิชุมชน ผลงานศิลปะแสดงสดของเธอจึงมักเลือกใช้ วัสดุที่แสดงออกในเชิงประชัยมากกว่าที่ชนะส่วนตัว ปัจจุบันเธอเป็นผู้ก่อตั้งโครงการศิลปะชุมชนแห่งลุ่มน้ำโขง

Jittima Pholsawake is a recorder of her own journey, people's lives. She also makes TV documentary about rice culture in Maekong river basin. Jittima started to make performance art in 1995, her works mainly about community rights, and that's make her works more objective than subjective. She is a co-founder of Maekong Community Art Project.

8 มงคล เปลี่ยนบางช้าง / Mongkol Plienbangchang, ประเทศไทย

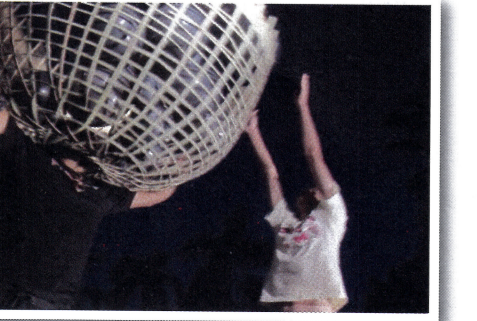
มงคลเริ่มต้นสนใจและทำงานศิลปะแสดงสด ตั้งแต่ปี 1995 เขายังคงรักาประเพณีแสดงตบแบบ ประทับ ที่มีรากฐานมาจากการเคลื่อนไหวทางการเมือง อย่างมั่นคง มงคลทำงานจิตรกรรมและเขียนบทกวี ควบคู่ ไปกับการทำงานศิลปะแสดงสด ในฐานะศิลปินศิลปะ แสดงสดเขาได้รับเชิญให้เข้าร่วมเทศกาลศิลปะนานาชาติ ประเทศอย่างสม่ำเสมอ เช่น โปแลนด์ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน จีน เป็นต้น ผลงานศิลปะของเขา มักแสดงทริศนะต่อสถานการณ์สังคมและการเมือง ทั้งในพื้นที่และสากล ด้วยทำที่นี้เรียบง่ายและซึ้งเคียด งดงามและเกรี้ยวกร้าว ผกผันเข้าสู่กัน

Nopawan Sirivejkul is one of the up coming women performance artist in Asia. She enter to performance world by working as a manager of Asiatopia Performance Art Festival in 2002. She is also a photographer, and works in other media as well, she writes essay and about contemporary culture and a webmaster. As a performance artist she has traveled to perform in many countries, includes; Japan, China, Korea, Indonesia, Philippines, Singapore, Myanmar, Poland, Germany, Canada, etc....

9 บุญส่ง รอดทับ / Boonsong Rodthab, ประเทศไทย

ศิลปินรุ่นใหม่จากเชียงใหม่ มีผลงานทั้ง ประติมากรรม จิตรกรรม ภาพพิมพ์และสื่อผสม สนใจ ทำงานศิลปะแสดงสดตั้งแต่ปี 2011 ในโครงการวัดคู่บ้าน 'ดิบๆ สุกๆ สดๆ' บุญส่งเข้าร่วมเทศกาลศิลปะแสดงสด นานาชาติเอเชียโตเกียวด้วยการเป็นอาสาสมัครก่อนผันตัว เองเป็นศิลปินแสดงสดที่สนใจปรัชญาความคิดปัญญาของ มนุษย์ การคิดค้นจากสิ่งที่เป็นนามธรรมเพื่อแสดงออก เป็นผลทางรูปธรรม

Nopawan Sirivejkul is one of the up coming women performance artist in Asia. She enter to performance world by working as a manager of Asiatopia Performance Art Festival in 2002. She is also a photographer, and works in other media as well, she writes essay and about contemporary culture and a webmaster. As a performance artist she has traveled to perform in many countries, includes; Japan, China, Korea, Indonesia, Philippines, Singapore, Myanmar, Poland, Germany, Canada, etc....

10 จุมพล อภิสุช / Chumpon Apisuk, ประเทศไทย

ภัณฑารักษ์ / Curator

จุมพล อภิสุช เป็นคนน่านที่ไปเคลื่อนไหวทางด้านศิลปะ วัฒนธรรมทั่วโลก ผู้นำศิลปะแสดงสดสู่ประเทศไทย มีผลงานศิลปะ แสดงสดในระดับนานาชาติมาตั้งแต่ปี 2529 เดินทางแสดงในเทศกาล นานาชาติมากกว่า 30 ประเทศ เป็นทั้งผู้จัด นักเคลื่อนไหวทาง ศิลปวัฒนธรรม และศิลปิน ทำงานร่วมกับศูนย์จันทวิภา อภิสุช (น้อย) ในโครงการศิลปะชุมชน ของมูลนิธิริเอมฟาวเวอร์ เป็นผู้ก่อตั้งเทศกาล ศิลปะแสดงสดเอเชียโตเกียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ มูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) และเลขาธิการ เครือข่ายศิลปิน ประเทศไทย

Chumpon Apisuk was born in Nan but has been active in art&cultural movement in many country. He is a pioneer of performance art in Thailand, has been perform in more than 30 countries. He is also an organizer of performance art festival, an activist in art and culture. He works in collaboration with Noi Chantawipa Apisuk in community art project under EMPOWER Foundation, where Noi is a founder and director. He is a founder of Asiatopia Performance Art Festival, a member of the board of Bangkok Art & Culture Centre Foundation and a Secretary General of Artists Networks in Thailand.

11 นพวรรณ สิริเวชกุล / Nopawan Sirivejkul, ประเทศไทย

ผู้บันทึก / Documentation

นพวรรณ สิริเวชกุล เป็นศิลปินแสดงสดหญิงที่กำลัง มาแรงคนหนึ่งของเธอเอเชีย เข้าสู่วงการด้วยการเป็นผู้จัดการ เทศกาลแสดงสดเอเชียโตเกียว ตั้งแต่ปี 2545 นอกจากนี้เธอยัง เป็นศิลปินถ่ายภาพ และทำงานศิลปะสื่ออื่น ๆ ด้วย เป็น นักเขียนสารคดี บทความ นักออกแบบเว็บไซต์ และในฐานะ ศิลปินแสดงสดเธอดำเนินการแสดง ไปแล้วหลายประเทศ อาทิ ญี่ปุ่น, จีน, เกาหลี, อินโดนีเซีย, สิงคโปร์, ฟิลิปปินส์, โปแลนด์, เยอรมันนี, แคนาดา, ไต้หวัน และฮ่องกง ฯลฯ

Jittima Pholsawake is a recorder of her own journey, people's lives. She also makes TV documentary about rice culture in Maekong river basin. Jittima started to make performance art in 1995, her works mainly about community rights, and that's make her works more objective than subjective. She is a co-founder of Maekong Community Art Project.

12 จันทวิภา อภิสุช / Chantawipa Apisuk, ประเทศไทย

อำนาจการพื้นที่และกิจกรรม/Logistic and sites จันทวิภา หรือ น้อย อภิสุช เป็นนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิ มนุษยชน เป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิริเอมฟาวเวอร์ และปัจจุบันเป็น ประธานกรรมการและผู้อำนวยการ ของมูลนิธิ น้อยเป็น นักคิด และนักสร้างสรรค์กิจกรรมทางสังคม ที่ชาวชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและกำกับกิจกรรม อย่าง เสมอภาคกัน เธอเป็นนักออกแบบเสื้อผ้า, ชอบถ่ายภาพ, และทำการแสดงร่วมกับจุมพล อภิสุชเป็นบางครั้ง โครงการ ศิลปะชุมชนของมูลนิธิริเอมฟาวเวอร์ "การเดินทางของคำจิง" ได้รับรางวัล "อิสระภาพแห่งการสร้างสรรค์" ประเพณียุทธภุช ในปี 2552 และ ปัจจุบันโครงการ "ผ้าทอเล่าเรื่อง มิตะ" ที่กำลังอยู่ในความสนใจของวงการศึกษาชุมชน ที่ประกอบด้วย การทำวิจัยผลกระทบต่อนักงานบริการหญิงจากนโยบาย ต่อต้านการค้ามนุษย์ ผ่าถักเล่าเรื่องราวโดยพนักงาน บริการที่ถูกจับด้วยนโยบายนี้ และภาพยนตร์ขนาดสั้น เรื่อง "สาวน้อยผจญภัย" ซึ่งแสดงทัศนะของผู้หญิงต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการค้ามนุษย์

Chantawipa or Noi Apisuk is a human rights activist. She is a founder and now a Chair and Director of EMPOWER Foundation. Noi is a social philosopher, creators of projects which involve community people in the making and managing the project. She is also a dress designer, a photographer, and sometime perform with Chumpon Apisuk. A welknown community art project of EMPOWER Foundation "The Joureny of Kumjing" won a London's international "Freedom to Create Award" in 2009. Currently a project "Mida Tapestry" is in one of the issue in community rights circle, the project involve "Hit&Run" research which is about the effects of Anti-Human trafficking policy towards sex workers community, Mida Tapestry inspired by a women who embroid the story panels about how she was arrested and a you tube famous short movie "Last Rescue in Siam".

คุยกับ อาจารย์จุมพล อภิสุข

Performance Art =? จริงๆ แล้วศิลปะการแสดงสด หรือ Performance Art คืออะไรกันแน่?

อาจารย์จุมพล อภิสุข ศิลปินชาวน่าน ผู้ก่อตั้งเทศกาลศิลปะแสดงสดนานาชาติ "เอเชียโทเปีย" (ASIATOPIA International Performance Art Festival) อธิบายว่า คือ การทำงานศิลปะสดๆ ต่อหน้าคนดู อาจจะใช้ภาษาท่าทางในการสื่อความหมายต่างๆ หรือจะมีวัสดุอุปกรณ์อะไรมาประกอบด้วยก็ได้ จะว่า "ศิลปะการแสดงสด" เป็นแนวทางการสร้างสรรค์งานศิลปะที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศก็ไม่ผิด เช่นเดียวกับการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยแทบทุกแขนง แม้ว่าในเมืองไทยศิลปะการแสดงสด อาจจะไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายนักหากเทียบกับการทำงานศิลปะในสาขาอื่นๆ เช่น จิตรกรรมหรือประติมากรรม แต่ในต่างประเทศโดยเฉพาะยุโรปและอเมริกาศิลปะการแสดงสดเป็นแนวการสร้างงานศิลปะที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างและศิลปินรุ่นใหม่อย่างมากมายในขณะนี้ การแสดงสดในไทยเริ่มมาอย่างช้าๆ ก็มีศิลปินอาวุโสหลายๆ คนที่ทำงานมาบ้างแต่ยังไม่ได้เป็นรูปขบวนการมากนัก ไม่มีเชิงทฤษฎี ตอนผมกลับมาเมืองไทยปี 1985-1986 ได้มาช่วยงานหอศิลป์พระศรี ก็เริ่มมาแนะนำศิลปะในเชิงที่ใช้เวลาเป็นข้อจำกัด (Time Base) ซึ่งก็รวมทั้งศิลปะการแสดงสดด้วย อ.จุมพล เริ่มแสดงผลงานศิลปะการแสดงสดครั้งแรกเมืองไทยในปี 1987 ใน 3 พื้นที่คือที่จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันเกอเธ่ และหอศิลป์พระศรี ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นยุคแรกๆ ที่เริ่มมีศิลปะการแสดงสดในประเทศไทย

จากจุดนั้น อ.จุมพล ได้รับเชิญจากกลุ่มศิลปินและเทศกาลศิลปะในต่างประเทศให้เดินทางไปร่วมแสดงผลงานศิลปะการแสดงสด ขณะเดียวกันเขาได้ก่อตั้ง "ศูนย์ศิลป์บ้านตึก" เป็นที่พำนักและแสดงผลงานของศิลปินจากต่างประเทศ ก่อนที่กิจกรรมนั้นจะขยายตัวเป็นเทศกาล "เอเชียโทเปีย" ในเวลาต่อมา

เส้นทางศิลปะการแสดงสดสู่จังหวัดน่าน

คิดเสมอมาว่าเมืองน่านเหมาะสมสำหรับการเป็นที่จัดงานเทศกาลศิลปะนานาชาติด้วยความลงตัวหลายอย่างที่ทำให้มันเป็นเมืองศิลปะวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่เพราะเรามีภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดภูมินทร์ที่มีเอกลักษณ์ เรามีมีท่วงทำนองเพลงจ้อย ขอ ภูมิปัญญาบนสายผ้า และบุคลิกภาพที่อ่อนโยน เมืองน่านผลิตลูกหลานที่ทำงานศิลปะมาโดยตลอด จึงเหมาะสมที่จะมีการต่อยอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่สากล

ผมมาสร้างบ้านอยู่ที่บ้านน้ำครกใหม่ จึงคิดอยากจะทำเหมือนศิลปินแสดงสดทั่วโลก มาทำงานร่วมกันที่นี่ คุณน้อย (ภรรยา) กับผมคุยกันมาโดยตลอด และเคยคุยเรื่องนี้กับคุณวินัย ปรารบรูป แห่งหอศิลป์บ้านตึก ทุกๆ ครั้งที่พบกัน เคยไปเยี่ยมชมมูลนิธิอีกเมืองน่าน

(ศูนย์การเรียนรู้ใจโก้) เตาเผาโบราณบ่อสวก บ่อเกลือ สถานที่เหล่านี้ เหมือนมีความคุ้นเคยมาแต่เก่าก่อน ผมชอบพื้นที่ธรรมชาติและผู้คนที่นี่หลายๆ ครั้ง ที่คุณน้อยกับผมเคยเดินด้วยกันริมฝั่งแม่น้ำน่าน ตั้งแต่ท่าหน้าโรงเรียนสตรีศรีน่าน ไปจนถึงแถวสะพานพัฒนาภาคเหนือ รู้สึกว่าทุกอย่างที่นี่รอให้ผมมาทำอะไรบางอย่าง

จนกระทั่งบ้านที่ผมสร้างไว้สามารถรับรองแขกและญาติมิตรได้ แรกๆ ก็คิดเอาแค่บริเวณบ้านหรือแถวบ้านน้ำครกก่อน แต่ก็เหมือนจะให้ความฝันเป็นจริงเป็นจังขึ้น และเป็นที่น่ามากก็เริ่มปรึกษาเพื่อนๆ ที่ทำงานร่วมกันในเอเชียโทเปียตลอดจนเพื่อนศิลปินในอาเซียน ทุกคนสนับสนุนแนวคิด ในที่สุดผมก็ตัดสินใจเชิญชวนเพื่อนในอาเซียนมาก่อน ให้มาช่วยกันดูว่าจะทำอะไรกันบ้างที่จังหวัดน่าน

เคยนำเรื่องนี้ไปปรึกษากับ คุณลักขณา คุณาวิชยานนท์ ผู้อำนวยการหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ผู้สนับสนุนเทศกาลเอเชียโทเปีย จนกระทั่งได้แนะนำให้ผมรู้จักกับ ดร.นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท ผู้อำนวยการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ผมทราบว่ามีพื้นที่ปฏิบัติงานอยู่ที่จังหวัดน่าน จึงไม่รอช้าที่จะอีเมลประสานและทำความรู้จักกันและหลังจากนั้นก็มาขอ อพท. จากจังหวัดน่านนำโดยคุณสุสันต์ เพ็งดิษฐ์ รักษาการผู้อำนวยการฝ่ายบริหารแผนและประสานงาน, อาจารย์สิทธิชัย อธิกุลเกษมศักดิ์ ที่ปรึกษาพื้นที่พิเศษเมืองเก่า และน้องๆ เจ้าหน้าที่ อพท. จังหวัดน่าน เดินทางมาพบปะพูดคุยที่ศูนย์ศิลป์บ้านตึก กรุงเทพฯ ทำให้ผมประทับใจมาก ผมยังรู้สึกขอบคุณในความจริงใจของคุณ อพท. น่าน ทำให้ผมมั่นใจว่า นี่แหละคือ

อะไรที่รอผมอยู่ หรือ ผมรออยู่... สิ่งที่ทำให้ผมมีความมั่นใจขึ้นมาอีก คือตอนที่มาร่วมงานแนะนำพื้นที่พิเศษเมืองเก่า น่าน เมื่อต้นเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ที่น่าน เป็นโอกาสที่ได้รับเชิญจาก อพท. ให้ผมได้เป็นส่วนหนึ่งของงาน และได้เห็นศักยภาพของชุมชนหลายๆ แห่ง ยิ่งทำให้มองเห็นความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนศิลปินในหลายพื้นที่จังหวัดน่าน ผมยังคิดว่าควรจะใช้โอกาสที่ทดลองทำสิ่งเล็กๆ ในระยะ ๑-๒ ปี ก่อนเพื่อให้เกิดความแน่ใจ และพัฒนาขยายรูปแบบงานไปสู่เทศกาลศิลปะนานาชาติ ที่มีศิลปินจากทั่วโลกมาสร้างงานในพื้นที่จังหวัดน่านร่วมกับคนเมืองน่าน ในชุมชนที่มีศิลปวัฒนธรรมและพื้นที่ๆ มีความเหมาะสม มีแนวทางการพัฒนาชัดเจน และสร้างสรรค์ส่งเสริมหรือกระตุ้นจิตวิญญาณของศิลปินเมืองน่าน และชาวน่านปรากฏอยู่บนแผนที่ศิลปะโลกร่วมสมัย ต่อไป

"เวลาผมไปแสดงงานในต่างประเทศ เจอศิลปินเอเชียก็คุยกันว่าทำไมเอเชียไม่มีเทศกาลให้เราได้มาเจอกันบ้าง ก็คุยกันว่าใครจัดได้ก่อนก็จัดแล้วกัน พอที่เราทำได้ก่อนก็เลยถือว่าเป็นที่มาของ "เอเชียโทเปีย" ก็เรียกได้ว่าได้รับแรงบันดาลใจและการสนับสนุนจากเพื่อนๆ ที่ทำงานในต่างประเทศ ตอนหลังศิลปินในยุโรปก็มาด้วย ใครหาเงินมาได้ก็มา"

ASIATOPIA =? เทศกาลศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ สาขาแสดงสด ที่ชื่อ "เอเชียโทเปีย" จัดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยในปี พ.ศ.2541 (ค.ศ.1998) โดยกลุ่มศิลปินคนไทยจำนวนไม่กี่คน และกำลังเงินสนับสนุนไม่มากนัก แต่ก็สามารถนำศิลปินนานาชาติกว่า 300 คน มาแสดงผลงานศิลปะการแสดงสดต่อหน้าผู้ชมชาวไทยได้ "ตอนที่จัดแรกๆ บ้านเรายังไม่มีพื้นที่ศิลปะมากนัก ก็ไปจัดในสวนสาธารณะ จุดเริ่มต้นของเทศกาล "เอเชียโทเปีย" ครั้งแรกจัดที่สวนสาธารณะ ซึ่งเป็นสวนสาธารณะ คนดูก็ดูเมื่อเห็นขณะเดินผ่านไปเห็นก็หยุดดู มีการจัดเสวนาก็มีคนมาฟังบ้าง เสียงตอบรับตอนนั้นก็เลยนับไม่ค่อยได้ การจะลบเลือนจากคนดูก็ยากเพราะเขาดูแล้วก็ไป มีคนเข้ามาถามบ้าง เรียกได้ว่ามีคนสนใจแต่คงไม่มากนัก"

จากจุดเริ่มต้นในวันนั้น เทศกาลศิลปะนานาชาติที่ริเริ่มโดยกลุ่มศิลปินไทยยังคงจัดต่อเนื่องมาทุกปี พร้อมกับเสียงตอบรับที่เพิ่มมากขึ้น ศิลปะการแสดงสดจะยังไม่แพร่หลายนัก แต่หากมองไปที่ระดับภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ก็นับว่าเป็นดินแดนที่ศิลปะการแสดงสดกำลังผลิตดอกเบ่งบานอย่างไม่น่าหยั่งโลกตะวันตก จนมีการกล่าวขานกันว่า "ทุกสายดาราถึงจ้องมองมาที่เอเชีย"

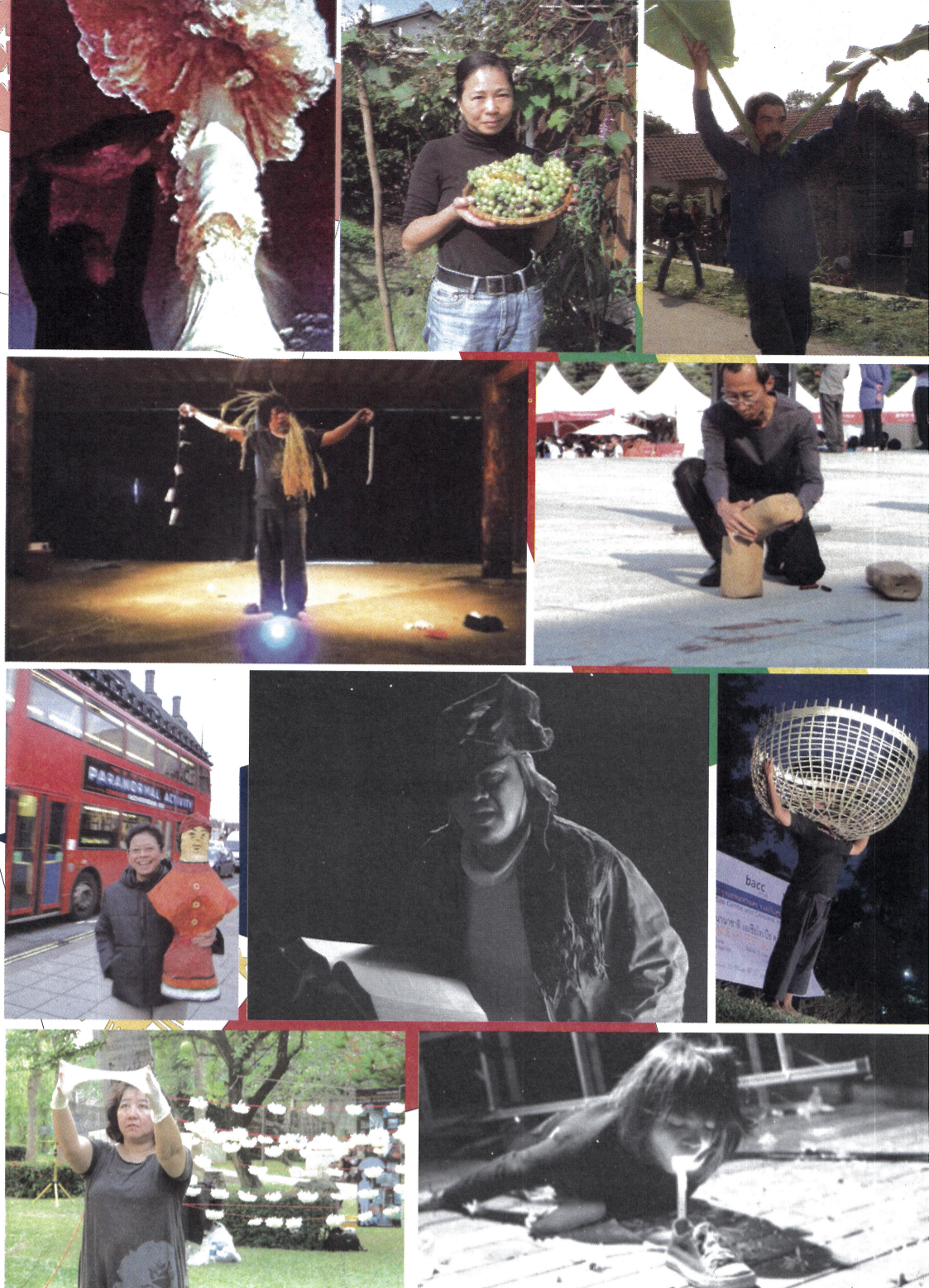
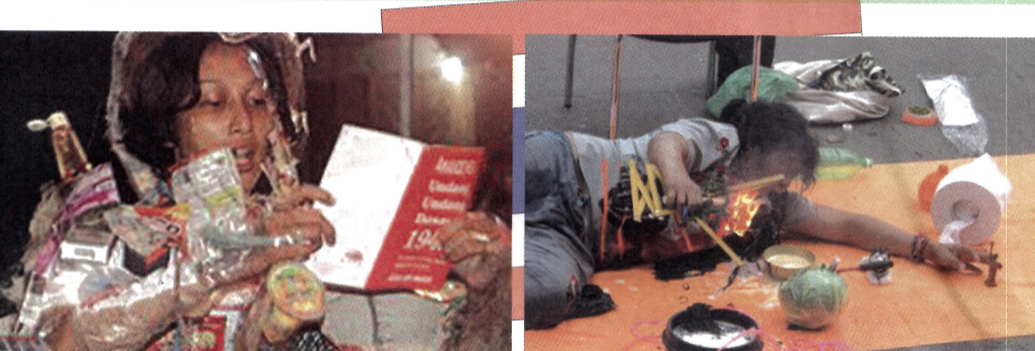
อ.จุมพล มองว่าศิลปะการแสดงสดที่ตกตักนี้ไม่ได้ต่างกับศิลปะสาขาอื่นๆ ในไทย คือคนไทยยังไม่ได้มองว่าศิลปะเป็นส่วนสำคัญกับชีวิต ขณะที่การส่งเสริมให้คนเข้าถึงศิลปะก็ยังน้อย "มันก็เกี่ยวกับว่าต้องมีแสดงให้คนได้เห็นกันบ่อยๆ จริงๆ งานศิลปะมันอย่างจิตรกรรมก็ไม่มีใครสอนว่าดูอย่างไรแต่มีให้เห็นบ่อย แต่สำหรับศิลปะการแสดงสดพอคนเจอสื่อที่ไม่คุ้นเคยก็อาจจะต้องดูบ่อยขึ้นถึงจะเข้าใจ ตรงนี้เราก็ยอมรับว่าเรามีข้อจำกัดเพราะปีหนึ่งก็ไม่กี่ครั้งจัดได้ครั้งเดียว"

สารจากผู้อำนวยการ อพท.

พันเอก ดร.นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท

อพท. และภาคีพัฒนาเมืองน่านกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่จะพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองเก่า น่านเป็นเมืองเก่าที่มีชีวิต เป็นเมืองแห่งศิลปะ เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นแห่งดินแดนล้านนาตะวันออก ดังนั้น เมื่ออาจารย์จุมพล อภิสุข ศิลปินชาวน่าน ผู้ก่อตั้งเทศกาลศิลปะแสดงสดนานาชาติ "เอเชียโทเปีย" (ASIATOPIA International Performance Art Festival) มานานกว่า 14 ปี ช่วยให้ศิลปินไทยได้มีโอกาสดำเนินงานในเวทีนานาชาติทั่วโลก และเชิญศิลปินนานาชาติมาแสดงผลงานในประเทศไทยมากกว่า 300 คน มีแนวคิดที่จะจัดงาน "เอเชียโทเปีย" ขึ้นที่เมืองน่านบ้านเกิดอพท. จึงยินดีที่จะร่วมให้การสนับสนุนโดยหวังว่าในอนาคตเมืองเก่า น่านจะเป็นสถานที่จัดแสดง "เอเชียโทเปีย" ที่ศิลปินจากทั่วโลกต่างใฝ่ฝันว่าจะครั้งหนึ่งในชีวิตขอให้ได้เดินทางมาจัดการแสดง และสร้างสรรค์ให้เมืองน่านเป็น "นครแห่งศิลปะ" ที่พร้อมจะหลอมรวมความสุขทางสุนทรียะของคนทั้งโลก

เทศกาลศิลปะแสดงสดนานาชาติ เอเชียโทเปีย ร่วมกับ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) พบศิลปินจาก 6 ประเทศ จากภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ จำนวน 12 คน ณ ศูนย์แลกเปลี่ยนศิลปินนานาชาติ เอเชียนแมคเคอส์ เกษสวรรค์ บ้านน้ำครกใหม่ ตำบลกองควาย อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

Asiatopia International Performance Art Festival in cooperation with Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization), 12 Artists from 6 countries in ASIA will be together for 5 days at a newly found Center for Artists Exchange in Baan Namkrog Village, Amphur Mueang Nan, Nan Province

- Artists:
- Lee Wen, Singapore
 - Rachel Suraswati, Indonesia
 - Satoko Lee, Japan
 - Vim Nadera, The Philippines
 - Zoncy Phyu, Myanmar
 - Boonsong Rodtap, Thailand
 - Jittima Phosawake, Thailand
 - Mongkol Plienbangchang, Thailand
 - Paisan Plienbangchang, Thailand
 - Documentation: Nopawan Sirivejkul
 - Organizer/Facilitators: Chumpon Apisuk
 - Logistic/Hospitality: Chantawipa Apisuk

สนับสนุนโดย

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

ศิลปะแสดงสดนานาชาติ เอเชียโทเปีย

หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

หอศิลป์บ้านน่าน

มูลนิธิอีกเมืองน่าน

การแลกเปลี่ยนศิลปินแสดงสดอาเซียน ครั้งที่ 1

1st SE Asia Performance Artists Exchange

ร่วมกับ

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

สำนักงานพื้นที่พิเศษเมืองเก่า น่าน